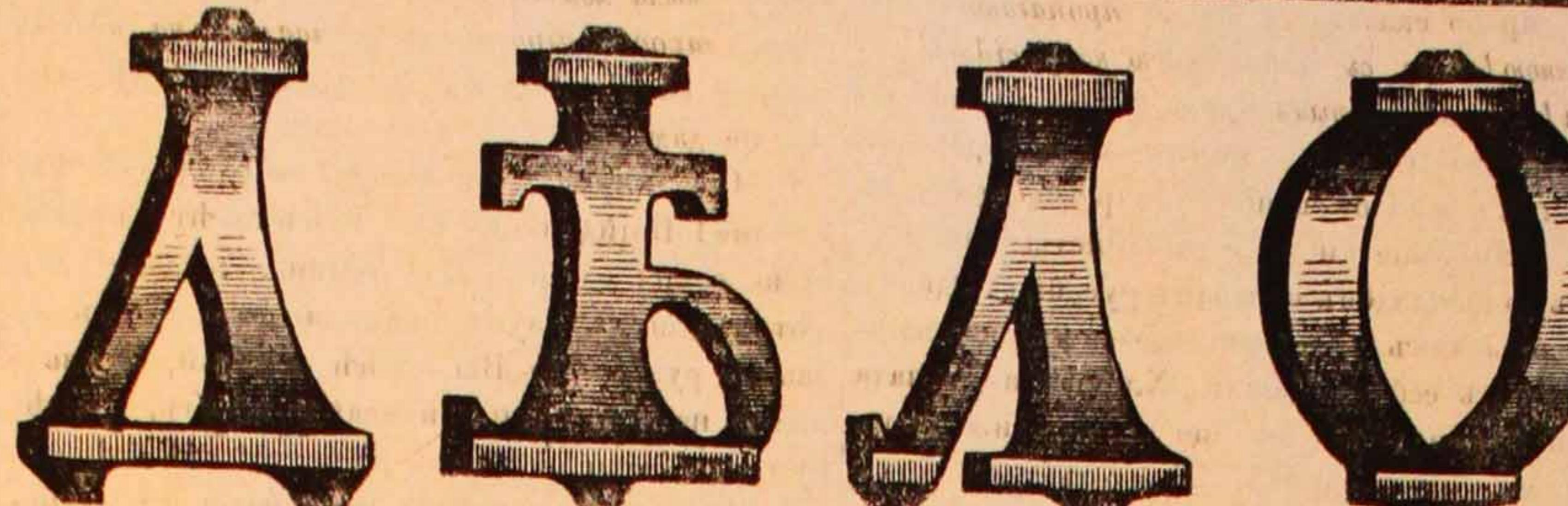

Выходитъ во Львовъ що Вторника, Четверга и Суботы (среди русскихъ съятъ) о 4-й год попол. Литер. додатокъ "Бібліотека наїзномъ, повѣстей" виходить по 2 печат. арк. кожного 10-го и последнаго для каждого мѣсяца.
Редакція, адміністрація і експедиція подъ Ч. 44 улица Галицка.
Всѣ листы, посыпки и рекламаціи належать пересыпатали подъ адресомъ: редакція и адміністрація "Дѣло" Ч. 44 ул. Галицка.
Рукописи не возвращаются только на попорядокъ восторженно.
Послѣднаго числа стоять 12 кр. а. в.
Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. бѣтъ одногъ арочки печатъ.
Рекламаціи неопечатаній вѣльшъ бѣтъ порта.
Предплату наложите пересыпатали франко (наилучше поштовими порошками) до: Адміністрація часописа "Дѣло" ул. Галицка, Ч. 44

VII. Читателевъ въ Россіи просимо ма-
ти на уважъ, що въ вимовѣ *л—Ji, б, ы—i, и* (въ
переднѣхъ и на концѣ слівъ) = *ы*, *и* (на початку
слівъ и по самогласныхъ) = *i*, *б* (на початку
слівъ) = *vi*.

Съ днемъ I (13) липня розпочинається III. четверть року. Просимо П. Т. Предплатниковъ поспышти съ надосланьемъ дальніою передплаты, щоби не зазглаша перерва въ висылцѣ.

Рѣвноожъ просимо о надосланьї за-
легостей тихъ П.П., котримъ предплата-
вже скончилася давнійше, бо мы муси-
мо все наші выдатки платити готовкою.

Ново приступаючъ П. Т. Предплатники "Бібліотеки наїзномъ, повѣстей" дѣстануть да-
ромъ початковій аркушъ розпочатої повѣсти
"Зъ великого сѣтія".

Просимо П. Т. Предплатниковъ, щоби при змѣнѣ
мѣсяця звонки засѣдьди подавати и давнійшу свою
адресу, бо инакше тратимо богато часу, а въ
адреси годъ въ память задержати.

Бесѣда Корн. Устяновича,

виложеніе на другомъ Народному Вѣчу Русиновъ
дня 17 (29) червня 1883 для умотивованія другої
розволоти о школинихъ справахъ краю.

Братя!

Вы говорили о великихъ тягахъ и о
взрастяючій нуждѣ русского народа; вы знаете,
якъ велики потребы державы и краю, и якъ
черезъ то и тягарѣ наші зболяшуются въ року
на рокѣ; вы розпізнали, що безъ піднесення
сельского господарства и промислу русского,
народъ нашъ почастіи мусить въ крайну нужду,
а навѣть погибель, — и вы поставили революцію,
щоби зарадити лиху и причинитися
до добра русского народа, до добра сеї рускої
землї. И я предложу вамъ революцію. Выходи-
ти она зъ іншого становища, говорить буде
о наукѣ и школѣ, звертася однакъ до тої са-
мой цѣлі, що и ухвалена вами: до добра ру-
скому народності и до гарааду рускої землї.

Русини! Найсильнѣйшою підйомою до-
бра народѣть есть просвѣта, есть наука,
есть школа. Де они цвітутъ, тамъ рѣдко
цвілій народъ попадає въ нужду, — а попавши
найде и средства выдобутися зъ неї. Школа
бо не только розвиває умъ и наповняє добро-
тами сердце, — школа учить привыкати до
порядку, до працѣ и до обовязківъ, школа
приспособлює до гаудіастія и заряду майномъ
и подає безчисленній средство до здобування що-
дениго хлѣба и до поліїшування долѣ. И для-
того въ країхъ, где многій адрій и пожиточній
школы — помимо, що хлѣбъ и землѧ не має,
якъ въ Англії, Італії и ін., помимо далеко
більшихъ податківъ нѣжії нашії, а навѣть по-
мимо найтяжкихъ ударівъ судьбы, якъ мы
то бачили на Франції, — добробытъ не упа-
дає, а росте, росте и множить скарби народа.
Для того розумній народъ и свѣтлій правитель-
ство ложатъ богато грошей на науку и школы
народа и стережутъ ихъ, мовъ око въ головѣ,
бѣзкої духовної заразы! Обовязокъ и право
договорять чотири силы: Правитель-
ство, церкви, край и роди чѣ.

Правительство дѣє, щоби школы приспі-
соблювали до вѣрности державѣ и до шанованія
законовъ єї; церкви дѣяють, щоби въ школѣ
выходили люди вѣрній церкви и законамъ бо-
жімъ; краї має право жадати бѣтъ школы вы-
хованія пожиточныхъ обывателей краю; а ро-
дати, т. є. народъ, мають несопориме право
жадати такої науки въ школѣ, котраби ихъ
дѣти просвѣтили и виховали, въ пошанованію
для нихъ, для ихъ народності и вѣры и що-
бы ихъ приспособила до порядку, до працѣ и
до здобування собї або удержування насущного
хлѣба. Кажде правительство робить, що може,
для просвѣти въ народѣ. Наше правительство
придѣлює на народній школы близь 200.000
кр. рѣчно. Велика сума, хотъ въ порівнянію до
вихований просвѣтнихъ богатихъ державъ
и въ порівнянію зъ вихованими на оборону кра-

еву покажеть невеличкою; бо хотъ выдатки на
оборону красну и потрѣбній, то все таки наро-
ды лишь тамъ радо вносять, где есть чого
боронити. Тамъ однакъ, где благобути въ на-
родѣ не видно, где нема нѣ гараду, нѣ про-
свѣты, тамъ неодинъ скаже: „Нехай идуть
Турки и Татари — менѣ бѣрше не буде, менѣ
не заберуть вѣчного!...“ И для того правитель-
ство наше стараєся о якъ найлучшій школы.
Однакъ не все такъ дѣєсъ, якъ оно того хоче,
не всеожъ оно и знати може, въ чѣмъ намъ
крайда и якъ бы поправити зло. До нась на-
лежить звертати на всѣ хибы его увагу.

Найнишою школинюю властю въ на-
шому краю есть ц. к. рада школиня краева.
Она видає рокъ-рочко справоуданье въ стану
школъ нашого краю и просвѣты въ нихъ, —
тоже при обсужденію нашого школинцівъ
мы за підставу выводимъ нашихъ повиннії вяз-
ти си справоуданья. (Великий шумъ въ салі). Мы
мусимъ заглянути въ тѣ офиціальни даты,
порбнувати цифру съ цифрою бѣтъ 1868 р.
аже по нынѣ, и ажъ тогдь — попертій влас-
нимъ досвѣдомъ въ той спрѣ — видати
судъ нашъ и выказавши хибы жадати по-
правы зла.

Я чинивъ то все и прійшовъ до пересвѣдченія, що неодинъ въ тихъ спрѣоуданяхъ,
выказуючихъ поступъ просвѣты школиной въ
нашомъ краю, можна назвати одностороннімъ,
або и хибнимъ. Я прійшовъ до пересвѣдченія,
що именно станъ школъ въ рускій часті Га-
личини есть ще дуже сумній и що народъ
нашъ, котрый колись підъ проводомъ церкви,
підъ проводомъ пок. Куземскаго и Гинилев-
ича радо закладавъ школы и заложивъ ихъ
до 1868 р. 1293, — нынѣ якось не дуже гор-
неся до тої школы мимо лучшихъ учителевъ
и лучшої въ дечѣмъ науки и помимо приму-
су школиного.

Урядове справоуданье ц. к. школиной ра-
ды країво за рокъ 1880/81 визначує само, що
поступу въ школахъ Галичини майже не слѣ-
дно. Однакъ, коли подѣлімъ то спрѣоуданье

на 100 люда 90 читають и пишуть, то у нась на те число не знайдеся и 10-ехъ,
котробы добре читали и писали. И чогоже ту
надянитися по науцѣ самий? Сельскій учитель,
мучений всячими спрѣоуданіями, конферен-
ціями и политично-педагогичными зѣздами
не може неразѣ и при найлѣпшої воли отпо-
вѣти своїї задачѣ, особливо задля неправильно-
сті въ учащанію дѣтей до школы. А учите-
лівъ ревніхъ у нась много.

Чехахъ на 100 люда 90 читають и пишуть,
то у нась на те число не знайдеся и 10-ехъ,
котробы добре читали и писали. И чогоже ту
надянитися по науцѣ самий? Сельскій учитель,
мучений всячими спрѣоуданіями, конферен-
ціями и политично-педагогичными зѣздами
не може неразѣ и при найлѣпшої воли отпо-
вѣти своїї задачѣ, особливо задля неправильно-
сті въ учащанію дѣтей до школы. А учите-
лівъ ревніхъ у нась много.

Скандированіе.

При тѣмъ маєся въ нашихъ школахъ на-
родныхъ за мало взгляду на будуче званье
сельской дитини, на господарство и промисль
домовий; що більше: тихъ школъ, въ ко-
трыхъ практичні потреби людууваглядю-
вано, тихъ школъ сего року вже менше, якъ
було досі. Въ 820 школахъ учено 1880/81 р.
трохи рѣднництва, а було таїхъ школъ въ
роцѣ 1879/80 — 1023. Науки господарства сель-
ского учено только въ 114 школахъ народнихъ
публичныхъ. Науки садвництва учено въ
1120 школахъ, т. є. о 11 менше, якъ въ роцѣ
1879/80. Въ 500 школахъ учено пчольництва,
т. є. о 29 менше, якъ въ 1879/80 р. И толь-
ко що до науки робить ручныхъ жѣночихъ,
видко маленький поступъ, бо въ роцѣ 1880/81,
виказано 539 школъ такихъ, отже о 18 більше
якъ ихъ було перше. Зъ того чей кождый
спѣзна, що у нась практична наука въ
народныхъ школахъ въ загалѣ упа-
дає. Упаде мимо голосної критики самихъ
Поляківъ на непрактичну систему науки въ
школахъ народнихъ. И такъ жалувався гр-
Водзицкій на то, що въ школахъ тихъ мар-
нуєся богато часу на дурницѣ и забавки, а гр.
Рей доказуєвъ ясно, що въ нихъ учиться за
мало практики. Що більше, селяне загальнно
говорить: „Що намъ по школѣ? Дитина въ
нѣй отвѣкає бѣтъ свого стану, на попа не
выйде и хлопомъ бути не хоче.“ А що лѣтъ
посылає отець дитину до школы, що лѣтъ
онъ не має зъ неї помочи и не має часу при-
себити єї до працѣ коло робі, надївочися, що
за тихъ що лѣтъ она тымъ розумнѣйше
послужить єму і собї. Що лѣтъ дитина,
мизерно одѣта, наражав здоровье а навѣть и
житіе, ходячи зимою до неразѣ далекої школы,
що лѣтъ отець наражається за ю на
карь грошевій (тихъ карь уплачено 1881 р.
до 30.000 ар.) — и днъ не мавбы права жа-
дати, що за тихъ що лѣтъ єго дитина
навчилася кромѣ азбуки ще и чогось практи-
чного до житя?

Має, бо на школу платить податки и зно-
сить великий тягарѣ! Має, бо за тихъ що лѣтъ
можна многому научитися, якъ свѣдчать
декотрі громады, що за проводомъ розумнѣйшихъ
учителевъ і священиківъ устроили собї школы,
въ которыхъ дѣти виховуються въ страху
божкому и въ почести для родичевъ на до-
брьхъ господарѣвъ и зручныхъ сельськихъ ре-
мѣсниківъ. Я бачивъ окази роботы дѣтей въ
тихъ школъ на виставѣ въ Коломыї. Видѣвъ
я тамъ попри хороші вихови зъ писанія, малі
моделі плугівъ, сїчкаренъ, молотѣль, і пр.
а такожъ прекрасні гафти, що ихъ жеїа учи-
телями понаучувала, — і більша часть тихъ ро-
бтъ була роблена поза школиними годинами.

Предплата на "Дѣло" для Астрії:

Для осінні
на пільмъ рокъ 12 ар.
на пільмъ року 6 ар.
на четверть року 3 ар.
на пільмъ року 16 ар.
на пільмъ року 8 ар.
на четверть року 4 ар.
на пільмъ року 5 ар.
на пільмъ року 750 ар.
на четверть року 375 ар.
на пільмъ року 19 ар.
на пільмъ року 6 ар.

Для Запорізьї, окрімъ Россії:

на пільмъ рокъ 15 ар.
на пільмъ року 750 ар.
на пільмъ року 375 ар.
на пільмъ року 19 ар.
на пільмъ року 6 ар.

Рочникъ IV.

Надъ учительами стоять інспектори, ко-
трі не мають испиту зъ языка руского, а
часто навѣть его и не знають і съ погорюю

выражаются о народности русской въ школѣ и на учительскихъ избранияхъ. Инспекторъ коллежской Слоневской, сказавъ публично на одной конференціи учительской 1881 р.: „Niema języka ruskiego, niema literatury ruskiej!“ (Głos Stanisławowski, N. 34.) И мы въ правѣ жадати бѣтъ краевыхъ властей и бѣтъ поединокъ урядниковъ пошанованія и выконуванія того всѣго, що законъ велитъ, законъ въ 21-го грудня 1867 р., законъ обовязующій всю державу, законъ, на которога вѣрне выполнение присягаютъ всѣ урядники цѣсарскій и всѣ краевѣ власти, законъ, который каже, что кажда народнѣсть має неоспориме право, достати въ школѣ достаточнѣе средства до науки въ своїмъ роднѣмъ языцѣ! (Голосы: славно!)

Опираючись на той законъ, подносимъ сѣ жалемъ, що ц. к. министерство въ 1870 р. не мало достаточнѣе уваги для него, запроваджуючи семинаріи учительскій въ Галичинѣ. Оно постановило для польской части Галичини всѣ семинаріи учительскій въ выкладовомъ языкомъ польскимъ, а для руской части Галичини не постановило анѣ одної семинарії съ языкомъ выкладовомъ рускимъ, только 3 семинаріи учительскій мужескій и 2 женскій съ выкладовомъ языкомъ мѣшанимъ, хотъ після спроваданія самон. ц. к. рады школьній краевѣ было въ 1869 роцѣ школѣ народныхъ рускихъ 1293, а школѣ съ языкомъ выкладовомъ руско-польскимъ только 67. Однакъ, може кто и ту скаже: та нехайбы, щобъ только приписы выконувались и въ тихъ семинарій выходили учительѣ, способніи учити добре, учити по руски... И того нема! Нема навѣть въ самомъ Львовѣ, где бодай щось трохи дѣєсъ для пошанованія права. И ту бо учится только якъ за напаст: обясняюще въ языку ruskim terminologj ruską, а выклады языка руского обмежено такъ, що нѣкто не може вынести въ тихъ школѣ доброї съѣдомости того языка и его словесности; ба, въ I клясѣ навѣть зовсѣмъ не учится по руски. Въ Станиславовѣ учитъ словесности рускими навѣть Полякъ, не знаючій нашої литературы, а для женскіихъ семинарій нема навѣть системизованого учителя языка руского и на призначеныхъ въ той цѣліи годинахъ учится часто іншихъ предметовъ.

Причина тогор кривдачого народнѣсту руску и шкодливого для школѣ недаду есть та, що ц. к. рада школьній краевѣ, розписуючи конкурсъ на посады учительскій въ семинаріяхъ въ 1870 роцѣ, не жадала бѣтъ компетентнѣстю вѣдомости языка руского, а сей неправильности не усунено ще и до нынѣ, помимо що министерство важдало бѣтъ ц. к. рады школьній повного выконанія приписовъ.

Въ нашихъ семинаріяхъ учительскій женскіихъ стоить съ русиною ще гд҃ше. Тамъ нема вже мовы о выкладахъ рускихъ. Тамъ и науку руского языка занедбуюся и (н. пр. въ Перемышли) выкладаєши мовы на глумъ въ польской граматики. Тамъ пріимаються ученицѣ — дякувати системѣ, усуваючої языкъ рускій въ школѣ народныхъ и мѣскіихъ — коїр и понятія о русчинѣ не мають. Тамъ наука языка руского розвинулася въ I клясѣ дѣть азбуки, коли въ той самой клясѣ ученицямъ объясняються найкраєшіе творы словесности польской. Тамъ для языка руского признаються только по 2 або 3 години въ тиждні. И чижъ дивно, що мало котра ученица достає квалификацію до тогор языка? Бувас и таکъ, що о таку квалификацію гдекотр навѣть и не старажаются, боячись, щобъ имъ то въ промоції, або въ одержанію доброго мѣсця не пошкодило. Свѣдкомъ на те була Wilhelmina Preusendantz, котра отримавши квалификацію и до языка руского, таکъ перелакалася о свою будучностъ, що просила о вторичнѣй испытъ, щобъ доказати, що она достаточнѣе знання языка руского не має. Тамъ професорки не только що по руски не умѣють, тамъ одна въ нихъ (во Львовѣ) веде навѣть пропаганду польску въ школѣ и вмовляє въ дѣвчату рускій, що они Польки. Все то однакъ блѣдне передъ женскію семинарію учительскою въ Перемышли. Она злуична съ выдѣлою школою польскою, помѣщена въ кляшторѣ и поставлена підъ добрь монахинь, а підъ дирекцію кс. Ленкавского, авѣтного противника Русиновъ. Тамъ ученицямъ рускимъ закаузували монахини-Польки навѣть мѣжъ собою говорити по руски. Тамъ давано имъ абсентію и кары за то, що ходили замѣсть до костела до рускої церкви. (Голосы: Вонъ! вонъ!). И мы, опертій на законахъ державныхъ, политичнѣихъ и конфесійнѣихъ, опертій на булахъ римскаго престола и на конкурсе Римомъ, — мы маємо право запроте-

стувати противъ такого поступованія въ школѣ, и скаже: Була колись народнѣсть руска, була та не вмѣла жити, не вмѣла боронитись и се другіе народы выросли и разошлись на нїй въ славу и силу! (Голосы: тогор не буде нѣ, нѣ! мы не дамося!)

Кривда голоено кричить и мы достали по довгахъ жалобахъ школу вправы, щобъ въ нихъ семинаристки и семинаристы приучувались до выкладовъ въ языцѣ рускому. Однакъ таї школы таکъ уряджено, щобъ якъ найскорше самъ въ себе пощезали. Хлопцѣ и дѣвчату учатся въ нихъ разомъ, що справедливо непоконить многихъ родичей. Учительки въ нихъ таکъ плохі квалификовани, що семинаристки ихъ выкладовъ смѣются; а управитель таї школы во Львовѣ, п. Будыновскій, называє дѣти: „батирами, вагабундами, злодѣями“. Онъ учитъ недбало и разганае безъ причины рускій дѣти въ школѣ. Онъ подавъ инспекторовъ виказъ, що учитъ 26 годинъ тижднево, а учивъ только 19. Онъ заступаючи 20 жовтня 1882 р. (отже по наганѣ, удѣленій ему за неответнѣст поступованіе министерствомъ) учителя Зарицкого, въ одній годинѣ побивъ троєстю 15 дѣвчатъ и 14 хлопцівъ. Онъ смѣвъ ригнути до одвои ученицѣ рускими: „Ты льото! тобѣ пр... замѣтати!“ (Голосы: Вонъ, вонъ на Mazury съ ними!) Тернопольска школа вправь такожъ на злой дорозѣ. На жаданье министра открыто би для настѣ, однакъ нынѣ ц. к. рада школьній вже I и II клясцу замкнула и за роць-два не буде би такъ, икъ може и не буде школы вправь во Львовѣ...

Зъ тогор всего буде вами ясно, братя, якъ наука въ нашихъ школахъ, якъ тамъ шанувесь языцъ нашъ, права наші. И я не буду бѣльше бабратись въ тѣмъ болотѣ и не хочу розтарювати васъ противъ ц. к. рады школьній краевої, бо и суспільнѣсть польска не безъ вини въ тихъ дѣлахъ, якъ то свѣдчить вчорашина ухвала рады мѣста Львова, котра непослушна повелѣнію ц. к. державного трибуналу, не хоче намъ завести школу народну руску во Львовѣ. (Голосы: Слухайте!) Про гімназію скажу вамъ, що сама краковська академія науки въ своїмъ спроваданію въ 1882 р. говорить, що съ заведеніемъ выкладового языка польского наука въ тихъ школахъ въ загалѣ упада. Скажу вамъ, що ц. к. рада школьній краевої противъ Арт. V-го б. закона краевого въ 22 червня 1867 р. навѣть тамъ не зарядила въ паралельнихъ клясахъ науки въ выкладовомъ языцѣ рускому, де того (якъ въ Перемышли 1870 р.) приписане число 25 родичевъ жадало. За то мило менѣ агадати о гімназії рускій, котру само начальство школьній вадорцевою называє; мило менѣ агадати, про школу дѣвоччу Василіянокъ во Львовѣ, въ котрой безплатно учати добре професоры рускої гімназії, котру щедрими датками піддержує Преосв. еп. Сильвестръ. Однакъ коли вже говорю о вривдахъ, що ихъ завинили фанатики польські, гдѣ менѣ оминути, що и мы не безъ вини; бо не всѣ мы, а лише одиницѣ мѣжъ нами стоять твердо за Руслу и за права руского народа.

Богато священиківъ рускихъ отвернулося дѣть школѣ народныхъ въ 1868 року — нѣбы гнѣваючись на власть, що надвѣрь надъ школами отбороало церкви. А то намъ школити и дуже школити, бо не въ одній школѣ лишаєши дѣти на волю фанатичнаго ворога руского імені. Що бѣльше. Іншій народъ розадивби стѣни „Народного Дому“ посылаючи дѣти їхъ до своєї гімназії, а у настѣ не только, що родичвъ, але навѣть інституції рускій посылаючи бурековъ до гімназії нѣмецкої — и дѣєсъ то не таکъ задля науки нѣмеччини, бо и въ рускій гімназії учати їхъ добре, але часто — вѣтъдъ скажати — и для того, щобъ руска дитина на рускій землї въ рускій школѣ не перенялася циро-рускимъ духомъ! Іншій народъ любилъ всюду свою молоду розвиваючої словесностъ, любивши, якъ отець въ умѣ и красу росту чу и дозрѣваючи дитину, — а у настѣ рѣдко знайдешъ хату, де була хоть мала бібліотечка рускихъ передовыхъ писателівъ. И дялого, братя, не буде бѣльше о кривдахъ нашихъ говорити. Пригадаю вамъ лишь то, що маємо лише одну гімназію руску на весь народъ рускій. А съ ухиленіемъ языка руского въ школѣ народныхъ рускихъ вѣбъ такожъ остатна година и для тої одинокої гімназії рускої, вѣбъ остатна година и для выкладовъ рускихъ на всеучилищи львівському, вѣбъ остатна година и для выкладовъ рускихъ народнѣсту привиліїванихъ проводирівъ! Народъ нашъ вже зрѣлъ и свѣдомъ самога себѣ! А коли доведемъ до того, що голодний, обдертій и покривдженій нашъ мужикъ самъ стане за себе, то добудемъ волѣ, найдемъ правду и збу́демъ собѣ самъ свою теплу хату — и будь

першымъ крокомъ до сего ты, Народне Вѣче! Рускій академіки-народовѣць.

Войнил бѣтъ. Щасті Боже въ Івано-Франківськѣ, наші патріоти! Най Богъ посвятить труде Ваши, которыхъ для нашого добра не жалуете. Якъ будемъ дбати, такъ будемо мати. Петро Дурбакъ.

Гвоздець. И мы братя въ Покутї, въ день такъ великого торжества для Руси, възваемося до Васть. Дай Богъ, щобъ Ваші нарады были найлучшимъ увічничомъ. Въ имени гусатинськихъ Русиновъ — Драг Савчакъ.

Золочівъ. Щасті Боже! Велике і святе дѣло розвочали Вы, борцѣ руского слова і вѣрї. Весь народъ дожидавъ съ тревогою лучшої долї. Крѣваетесь въ такъ трудній праці, възвітники руского народа! Ваші постанови, наїзди въ рускихъ серцяхъ надвѣрою въ звісництві: Ще жіє народъ! — Золочівський гімназія.

Карльсбадъ. Най поможе Богъ рускому народному вѣчу единодушно и согласно обумовленію Русиновъ з Карловада.

Колома. Поздоровляємъ Васть, що въ рѣшучій хвили заборонили громадно на раду надвѣромъ добра, та при єї нагодѣ тихимъ словомъ помінавати двохъ покойнихъ великихъ патріотівъ: Григорія і Маркіяна. Ми духомъ при Васть. Члени рускихъ товариствъ въ Колома.

Львовъ. Дорогій Батьки нашій і Брати! Велика Руска Громада! И мы вѣрній дѣти руского народа, вилеганій на страдальній груди Матері-Руси, лучимо нынѣ гадкими та горячими бажаньемъ съ Вами, наша дорога руска Родина! Та хочь поки що не вольно нынѣ станути съ Вами племечь въ плече, грудь при груді, щобъ упомнитись о нашій народній праці, о нашу запрошенню долю руску, о нашу потоптану правду, хочь намъ вѣвѣть заборонили нынѣ помолитись съ Вами за упокой нашого незабутного архієпископа бл. д. Григорія Яхимовича, апостольського ратника святої Вѣри Христової і єв. церкви рускії, за первого заштитника нашихъ правъ народнихъ, — то чайже вольно намъ духомъ заборонитись врази съ Вами підъ свѣтлый народний праці, то чайже пріймете и напиши голою преданності въ гармонійній акордѣ звуковъ прочної вѣрної рускому народові молодії! Тобѣ, премилій нашъ рускій народе, мы підручаємъ нашу молоду долю, — закимъ будемъ Тобѣ наші труди, заходи и жизнь за справи и права св. нашої церкви и нашої народного дѣла! — Рускій богослови и пітомці гр. к. ген. семінарії.

Монастырь риска. Бучацький деканъ душомъ и серцемъ въ нарадахъ вѣчу народного участуючи, поздравляє заборонихъ патріотівъ.

Нико. Поневолъно роздѣленій тѣломъ, но духомъ съ Вами. Поборникамъ рускої ідеї слава! — Именемъ Русиновъ на мазурскому заточеню. — Євсевій Грушевіч.

(Конець буде.)

Безпамятні!

Польска праца не перестає вѣдати наше славне Вѣче народне. Не може стравити єго знаменитої удачѣ. Закимъ уложимо въ одинъ образъ всѣ клеветы, напасти, денунціації і пр. польськихъ газетъ, скажемъ на таєрь лишь загально, що подобної безпамятної вѣдlosti въ зневажаню цѣлого руского народа мы не запамятали. Досить скажати, що въ одній газетѣ польській читаємъ: „Atmosfera w „Narodnym Domu“ byla siedmica dziesięciem, gorzałka i skóra“!!! — а друга газета проявляє участниковъ Вѣча „żwirje zjadliwe“, „padalce“, а до священиківъ рускихъ кличе: „Kłamec! Schyzmatycy!“...

Слухай, рускій народе, и дѣbre записуй собѣ все та въ своїй памяті!

Телеграми и письма на привѣтъ другого Народного Вѣча.

Боднарѣвъ. Слава Вамъ, члени комитету Всеноародного Вѣча, що стараєтесь о добробытѣ сѣльського і мѣщанського люду, проживаючого въ нашому роднѣму рускому краю въ Галичинѣ! Прошо мене, хотъ я нынѣ лично на Всеноароднѣмъ Вѣчу не явлює, зачилити до тихъ вѣрнѣхъ съній матери-Руси, котрі суть правдивими патріотами русчини и на нынїшнімъ Всеноароднѣмъ Вѣчу во Львовѣ явилися лично. — Михайло Йорківъ, начальник громады Мыслівъ, въ повѣтѣ калускому.

Богородчаны. Пріулачаемъ голою нашъ, до голосу народу. Слава неунываючимъ! — Русини з Богородчанъ.

Борщѣвъ. Народному зборови широкий працівнический привѣтъ и желання найлучшого усипѣха патріотичнѣмъ подвигамъ для добра Руслу! — Русини з Богородчанъ.

Вѣденъ. Най жіють представителі руского народа! Нехай Богъ дасть сердямъ ихъ і душамъ силу для успѣха въ патріотичнѣмъ дѣлѣ! — Руске академичне товариство „Булгаківка“.

Вѣденъ. Зъ чужини посылаю Вамъ дорога братя і мой поклонъ і сердечній желання, щобъ ваші слова, дѣла і труди увѣнчалися найлучшими успѣхами для блага бѣдного, пониженої і —теного нашого народа і на славу святої Руси! Повна згоди, правдива братня любовь і сподільній патріотичній трудъ поможуть намъ побудити всѣ вражі сили і покришити — — —, въ которыхъ сегодня стояє наша рускій народъ. Стъ нами правда, съ правою Богъ, а съ Божкою помоче духъ крѣпкій рускій і тверда руска воля все переможуть. — Григорій Купчакъ.

Вѣденъ. Приготовляючись на чужинѣ до народної служби, живо слѣдимо за всѣми пискучими справами нашого краю, радючи єго радощами, болючи єго болеми, і прорываючи тѣсній звани ѿ нимъ, а крѣпимо до ждуочи насті працѣ для єго добра і пересылаємо Вамъ въ такъ важній хвили народного життя нашъ найсердечнѣйшій привѣтъ! Радуємося, що справами руского люду керує Всеноародне руске Вѣче, що самъ народъ рѣшає въ своїхъ дѣлахъ! Въ томъ наша будучностъ, въ томъ наїзди красної долї! Намъ не треба непокникахъ упривиліїванихъ проводирівъ! Народъ нашъ вже зрѣлъ і свѣдомъ самога себѣ! А коли доведемъ до того, що голодний, обдертій і покривдженій нашъ мужикъ самъ стане за себе

НОВИНКИ.

практическихъ причинъ, а що до признания нѣмецкимъ народомъ въ Трентѣ за-
держаниемъ, то правительство уважає своимъ об-
язанностью изъявить заробокъ, а до того по думцѣ намѣт-
ника знаніе нѣмецкого языка доконе потребно.

(Въ Загребѣ) умеръ адвокатъ Милинъ Ма-
кинъ, начальникъ оппозиции за правительства
Рауха, Бедековича, Вакановича и Мазуричика.—
Умершій належалъ до найзнаточнѣихъ полити-
ковъ въ бѣднѣкѣ хорватскихъ и смерть его
вскрыла цѣлый крайъ жалобою.— Въ похоронѣ
прѣвѣли участіе всѣхъ корпораций.

(Въ справѣ колонізациї т. з. Чанго-Мада-
рова) которыхъ спроваджено зъ Буковинѣ до Угор-
шины, отбулася въ Пештѣ нарада министровъ,
котора рѣчила рѣчъ докладно разобрать а на ос-
новѣ запавшой ухвали именуя въ министерѣ
дѣлъ внутрѣшнѣхъ специальнаго правительства
комиссара въ особѣ послы соймового Громона,
которыи має подъ власною отвѣтственностью пре-
вести колонізацию.— Остаточно полагоджень-
емъ справы стрѣчъ наѣбѣльшій трудности въ тѣмъ,
що колонисты зъ причинами вроложенія не
даютъ наклонити до систематичнаго працѣ.

(Въ справѣ децентрализациї желѣзницъ) по-
мѣстивъ недавно офиціозный „Pester Lloyd“ ста-
тию, которая явилась гадкою сферъ правитель-
ственныхъ становить тему для дискусії цѣлою
журналистикою австрійской.— Въ загаданіи ста-
тии авторъ подноситъ именно, что правительство
не може допустити пыткани децентрализациї. По-
литика правительства взглѣдомъ желѣзницъ осно-
вуется лишь на господарскихъ потребахъ и не
має нѣкакого дѣла съ національными или партійно-
политическими взглѣдами. Вѣдь муситъ лишитися
свѣдѣніемъ всѣхъ центральныхъ властей, одна-
ко же зъ взглѣда на службу комерціальну и тех-
ничну оказывается отвореніе поддѣлъ урядовъ
желѣзничныхъ конечнѣихъ, а прѣтъ ихъ устро-
енію при отѣ западныхъ желѣзницъ не може и
опозиціи нѣчего сказать. Не есть се рѣчъ дока-
занія, что такіе урады повиннѣ бути креованіи въ
столицахъ краѣвъ, але только тамъ, где того ин-
тересъ и достоинство правительства, якъ также
цѣли начальническихъ круговъ воиновъ вымогаютъ.

ЗАГРАНИЦІЯ.

Россія. Памятникъ Богдана Хмельницкаго
въ Кіевѣ не може бѣдѣти укінченія. Пѣсля до-
несенія „Зарѣ“ оказалася теперь нова перешкода.
Оказалось именно, что забрать на сей памятникъ
фонды не суть выстарчайшіе, чтобы можно было
выготовити его послѣ первѣтнаго плену. Рѣшено
для того зѣнити первѣтнаго пленя въ сей спо-
собъ, чтобы долѣшну часъ — пѣстиву, на которой
стали має самъ памятникъ заступити насыпомъ
зѣнку. Противъ сего проекту поднеслись про-
тесты, такъ що справа осталася нерѣшена, а загально
занеохоченіе насувае маюхъ гадку, що видно
не судилю Кіеву бачити памятникъ „Козацкаго
батька“. — Частѣ крадѣї гроши зъ касъ держ-
авскаго скрбъ сконукали генерала Каткова при-
думати добрый обезпечающій бѣтъ крадѣї сио-
собъ. Вынайшовъ онъ именно апартъ, который
умищаетъ въ шафахъ огнегревалыхъ, где перехо-
дуютъ гроші, а бѣтъ котораго ведутъ провѣдники
электрическихъ получений съ дѣвонкомъ алармовыми.—
Найменѣе дѣткіе предметы въ шафѣ зложе-
ніяхъ спроваджують глаголеніе дѣвонка, спровад-
жующе сторожу касы. Удачнѣ пробы сего апарату
роблено, якъ доноситъ „Новое Время“ и въ ка-
сахъ скрбъскіхъ, въ Тверѣ, Зубцовѣ и др. мѣ-
стахъ.— Въ послѣдніхъ мѣсяцяхъ с. р. має
наступити въ шести губерніяхъ заѣдного краю,
т. е. въ виленской, ковенской, гродненской, ви-
тебской, минской и могилевской, реорганизація
судовищца въ мысль указу зъ 20 надолгоста 1864. Рѣвночанско має наступити нове размѣщеніе
нотарѣвъ на просторони тыхъ губерній, при озna-
ченіи выезды складатися маюхъ ними кавказъ.—
Ген. Гурко выѣхавъ передъ колькомъ дніями
зъ Одессы до Петербурга, где бере участіе въ па-
радахъ надъ кавестіями, дотычнимъ справѣ цар-
ства польского. Въ Одессѣ уряджене 29 с. м. въ
честь Гурка прощальны обѣдъ, въ котрѣмъ уча-
ствовало надъ 300 особъ.— Министръ справѣ
внутрѣшнѣхъ затвердивъ выбѣръ редактора „Вѣ-
стника Европы“ и бывшаго редактора письма „По-
рідокъ“ на заступника головы петербургской го-
родской думы.

Нѣмеччина. Allg. Ztg. доноситъ о кружа-
щѣ въ Нѣмеччинѣ поголосцѣ, що правительство
мало закупити за посерединцівъ агента Бедляка
зъ Філадельфіи міліонъ акрѣвъ землѣ въ Мексику
для колонізациї нѣмецкихъ подданыхъ. Земля та-
кая була богата въ металъ и уголь и надаватися
разъ до ексільотації черезъ промысловыи и
запобігливыи нѣмецкіи елементъ. Ньюйоркскій
„Handel Ztg.“ витас сидѣваниемъ напливъ Нѣмеччинѣ
до Мексику, замѣчає одинакъ при тѣмъ, що країни
не бережно стеречи будуть верховнѣихъ правъ краю
и не отдали ихъ нѣзащѣ въ руки Нѣмеччинѣ.—
Король сакскій отдававъ сими дніями заведена фа-
брики Георгію въ Міттавѣ. Въ хвили, коли спу-
силася король разомъ съ супронодачими его до-
стойниками до дѣлінныхъ варотаў, упавъ зъ
горы тягчаръ и забивъ на мѣсці окружнаго ста-
росту Кіблера, а поранівъ тажко диктора фа-
брики Кляда. Король выїшовши цѣло въ грязи
небезпечености бѣтъ хвалъ безпроверкою до
Дредна.

Франція. Увагу цѣлою Францію звертає на
себе теперъ небезпеченіе хорба и можлива смерть
гр. Шамборъ, однокого жинучого ще представи-
теля правителія легитимизму. Гр. Шамборъ за-
недужає небезпечно въ Фроудорѣ; передъ коль-

комъ дніями подали були днівники вже вѣстъ о
его смерти; вѣстъ о смерти оказалася неправдивою,
однакъ небезпеченіе и доси не уменшилось, а противно стань егооказуєсь дуже грѣз-
ніемъ. Правителіство республиканскіе не дожидаєсь смертю гр. Шамборъ нѣмецкіхъ для республики
небезпеченіи наслѣдкѣвъ, оно звертає только
бачну увагу, якъ заховуються князѣ орлеанськіе,
которыи може на случай якіхъ будуть анти-респуб-
ликанскіхъ манифестацій зъ ихъ стороны на
пѣдставѣ закону выдалити за границю. Тымчасомъ,
якъ доноситъ кореспондентъ N. fr. Presse, орлеан-
исты намѣряються на случай смерти гр. Шамборъ
гromadno поспішити до Фроудору на похороны, а наколиби правительство добавило вже въ
тѣмъ пѣстиву до выгнанія ихъ зъ Франції, то
тогда поднесутъ голосъ за границю и розібѣ-
нуть тамъ акцію. На случай смерти гр. Шамборъ
получились бѣльшіе легитимисты отъ орлеан-
истами, однакъ акція сего стороннцтва не ма-
ла бы и на сей случай іншою программи, якъ только
дорогою бачною и активною политики вы-
зыкувати ситуацію, и користати зъ блудовъ,
поповненыхъ черезъ правительство республикан-
ске. Гр. Шамборъ має установити своимъ на-
слѣдникомъ гр. Парижа, въ послѣдній одинакъ
хвили, якъ доноситъ Liberté, поробивъ въ своїмъ
гестамъ гдѣлъ змѣни и пославъ его папѣ.—
Президентъ Греви отказалъ рѣшично своему участію
въ открытии статуи республики, позаякъ рада му-
ниципальна Парижа не хотѣла принять отвѣт-
чности, а евентуально контролѣ надъ бесѣдами, ко-
трыи маютъ бути выголошени при тѣмъ торже-
ствѣ.— Повномочникъ Франції въ Шантонѣ одер-
живъ бѣтъ своего правительства інструкцію, при-
порукающу зробити всякий устуствства въ справѣ
Ліаму, що довести только до порозуміння съ
Хінами, позаякъ Франція ходить головною о утре-
валеніи и розширеніи при помочи Хінъ своїхъ
торговельной території въ Тонкінѣ. Англійска пра-
раса розносить тымчакомъ вѣсти о неудачи пе-
реговоровъ шангайскихъ, зазначуючися на ко-
ждомъ крої північнѣ для поза-европейскихъ
поступівъ Франції. Министръ торговли възвадъ-
вирорядженіе, що бути въ всѣхъ французскихъ
портахъ моря Середземного и Атлантичнаго прибу-
ваючи кораблѣ пѣддавано карантинѣ; кроме се-
го розпорядило правительство не допускати дово-
зу цевнїхъ товарівъ, якъ пр. старыхъ шматъ
и т. п. Въ Алгерѣ и Тунісѣ заборонено бого-
мольнѣ походы до Меккі.— Министръ Шаль-
мель Лякуръ повернувшись до Парижа и обяявъ
зновъ зарядъ министерства справѣ заграницнихъ.

Англія. Министръ торговли Шамберлентъ,
о котрого виступленію при торжествѣ Брайта має
доносити давнійше, державъ тенеръ знову въ
клубѣ Кобдена бесѣду въ ще бѣльше радикаль-
ніомъ дусѣ, якъ пѣдчась згаданого торжества.
Бесѣдникъ домагався якъ наѣбѣльшої участіи на-
рода въ репрезентации и правительства и поста-
вивъ тую засаду программою стороннцтва ради-
кального. Партия либеральна повинна послѣ гадки
бесѣдника признать свободу агитаціи для переве-
денія сен программи, бо инакше не дѣйшлови нѣ-
коли до порозуміння мѣжъ сими партіями.—
Генеральни агенты австріальскихъ колькомъ кон-
феруваю сими дніями въ справѣ намѣренію Вейн-
кою Британії анексії Новихъ Гібралтъ и дру-
гихъ острововъ на Тихомъ Океанѣ. Якъ причину
анексії подано то, що въ противнѣ разѣ мо-
глабы якъ чужа держава заняти тѣ островы, а се-
булобы сть великою шкодою для торговли Англії
и єя становища на Тихомъ Океанѣ. Дерби про-
сивъ агентовъ, що погляди свои на тую спра-
ву предложили ему въ меморіалѣ, якъ онъ не-
редасть кабинетови.

Болгарія. О политичнѣйшій станѣ Болгарії
подаютъ „Ст. Пет. Вѣдъ“ слѣдуючі вѣсти: Огъ
дніюго часу осталася Болгарія безъ нѣкакої упра-
ви. Министри Соболевъ, Бурмовъ и Цанковъ
еще и доси не вернули зъ коронації, а і самъ
князь Александеръ не вернъ зъ Софії боршъ, якъ
при конці мѣсяція липня. Таке незвичайне полож-
женіе краю вильнуло некористно на диплома-
тичнѣихъ агентовъ чужихъ державъ, котрій перер-
вали всѣ, кромѣ россійскаго, всякий зионеніе съ
министерствомъ ажъ до прѣздѣу министровъ. Ме-
жи народомъ болгарскіи, котрій не умѣє собѣ
здати справы зъ такъ довгомъ непригодності
представителѣвъ державъ, кружить поголоска,
що самъ князь Александеръ надумує за границю
наїти надъ тымъ, чи вертати ему назадъ до Бол-
гарії.

Румунія. Згадану нами недавно бѣтъ
сатора Градистеану, выголошенну при слу-
чайності открытия памятника Стефана Великого
въ Іосахъ, узнала цѣла австрійска пра-
раса країною и вызываючи супротивъ Австрії.
Правителіство румунське задумало для тога зла-
годити некористне враженіе, выкликане сего бе-
тюдю, а въ наслѣдкѣ сего помѣстивъ днівники
урядовъ румунскіи въ числѣ зъ 1 с. м. кому-
нікатель, въ котрому говориться „о певнїхъ не-
розважнїхъ словахъ, способнїхъ вильнити непо-
розуміння можи Австрію а Румунію“ запевни-
ючи при тѣмъ, що правительство румунське ува-
жує свою зобовѣзкомъ въ урядовїй формѣ вы-
ступити противъ подобныхъ заявленій и стремленій.
Fremdenblatt застановляє наїти симъ комуника-
томъ правительства румунського и уважає его
надто слабкимъ дентити для подободженія въ цѣ-
лости враженія, выкликаного бѣтюдю Градистеану.
Правителіство румунське пише „Fremdb.“
повинно выступити съ цѣлою рѣшучостю и вы-
корѣнити до грунту тенденції, грозящі безпечен-
ству сусѣднїхъ державъ.

Купцівъ прѣїхало зъ бѣтти кораблемъ до порту
Сандъ и одинъ побѣхъ желѣзницю до Каира, а
одинъ їхавъ черезъ Даміету до Александриї; въ
Даміетѣ заславъ въ почту на холеру и померъ.
Послѣ другога поголоска причиною макъ бути ве-
ликія нечистота и гнила вода въ каналѣ перехо-
дичмъ черезъ Даміету, до котрого спильває всяка
нечистота зъ мѣста, а зъ бѣтти тамошній жителій
беруть воду до питья и стравы. Ся поголоска зда-
ється бути правдивѣшоа, коли зважимо, якъ нехар-
ність циане мѣжъ орієнталійними жителіями. До-
даймо до сего що неизвичайну спеку — въ Да-
міетѣ доходить спека до 40°, 45° Реом., а наїтво
можемо додатити причини епідемії, тѣмъ бѣль-
ше, що англійскій лѣкарѣ не сконституували азіат-
скими холерами. Александрийскій лѣкарѣ доносить,
що хорба починається млоєньмъ, заворотомъ голо-
зовъ або бѣгункою. Тыхъ, що нападе мѣсть або
заворотъ, можна ще отратувати, але у кого зачалася
хорба бѣгункою, той вже пропавъ. До „Tite-
ses“ пишуть, що признаки хороби въ Даміетѣ
були осі які: рвота, бѣгунка, корч, холодъ въ
рукавахъ и ногахъ, паралізъ языка, корч паль-
цівъ и загальна бессилье. Египетське правитель-
ство робить, що може. Епідемічній округъ об-
ставлено вояскомъ, котрое має строго уважати,
щоїи нѣкто не переходивъ зъ зараженого округу;
до уткавъ вояско має право стрѣляти. Лѣкарѣ
европейскій роблять, що можуть; далѣше, якъ лѣкарѣ
европейскій мѣсцевій. Нардѣ египетскій такій за-
ляканый, що формально треба зганити людей, що-
бы скоронили трупа. Немалій перопохъ по-
ставивъ такожъ въ цѣлій Европѣ, а именно въ
тѣхъ державахъ, що съ Египтомъ остають въ
найближнїхъ зионеніяхъ, якъ Англія, Італія,
Франція, а въ великої частії такожъ наша держава. Въ Італії завели контумацію въ всѣхъ
пристаняхъ не только на кораблѣ, приходячі зъ
Египту, але такожъ и на австрійскій кораблѣ, при-
ходячі зъ Тріесту и Дальмациї. Въ Італії мусить
всѣ кораблѣ, на котрьихъ не було слуха
холери, пѣддатися 10 днівній контумації, а кора-
блѣ, на котрьихъ бѣтъ 10 днівній не було холери,
мусить 13 днівній отстоїти; кораблѣ же, приходячі
зъ Египту, Тріполись, Мальти и Кипру, мусить
15 днівній отстоїти. Для 4 с. м. розѣйт-
шилась була въ Тріестѣ вѣстъ, що холера вибухнула
вже въ Поля, но вѣстъ тає на щастіе показа-
лась безъосновною. Въ Тріестѣ самомъ зѣ
взгляду санітарного заведено якъ найбѣльшій порядокъ. Кождий корабель, приходячій сюда, мусить бѣ-
тити 7 днівній квартанту. Крѣмъ сего зарядже-
но страйкъ на кораблѣ, приходячі зъ Египту, але такожъ и на австрійскій кораблѣ, при-
ходячі зъ Тріесту и Дальмациї. Въ Італії мусить
всѣ кораблѣ, на котрьихъ не було слуха
холери, зганити кораблѣ, приходячі зъ Египту
поставивъ 10 днівній контумацію, а кора-
блѣ, на котрьихъ не бѣтъ 10 днівній не було холери,
мусить 13 днівній отстоїти; кораблѣ же, приходячі
зъ Египту, Тріполись, Мальти и Кипру, мусить
15 днівній отстоїти. Кождий корабель, приходячій сюда, мусить бѣ-
тити 7 днівній квартанту. Крѣмъ сего зарядже-
но страйкъ на кораблѣ, приходячі зъ Ег

